

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2018-08- Nr.

I 2018-08-09 Nr. 2D-2694 (16.2E)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL GAZOLIŲ, SKIRTŲ NAUDOTI ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS SUBJEKTAMS ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ GAMYBAI, 2017–2018 IR 2018–2019 ŪKINIAIS METAIS PAPILDOMŲ KIEKIŲ SKYRIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi [Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio veiklos subjektams žemės ūkio produktų gamybai, 2017–2018 ir 2018–2019 ūkiniais metais papildomų kiekių skyrimo“ projektą](#) (toliau – Projektas), teikia teisinę išvadą.

1. Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad gazoliams, skirtiems naudoti žemės ūkio veiklos, įskaitant akvakultūros ar verslinės žvejybos vidaus vandenyse veiklą, subjektams žemės ūkio produktų gamybai, taikomas 56 eurų už 1 000 litrų produkto akcizų tarifas, per vienus metus neviršijant Vyriausybės nustatytų gazolių kiekių. Šioje dalyje nustatytos lengvatos taikymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi minėta nuostata, 2015 m. birželio 26 d. priėmė nutarimą Nr. 667, kurio 1 punktu patvirtino Gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio veiklos subjektams žemės ūkio produktų gamybai, įsigijimo taisyklės (toliau – Taisyklės). Darytina išvada, kad Vyriausybė jau yra įgyvendinusi Akcizų įstatyme jai nustatytą pavedimą. Atkreiptinas dėmesys, kad kito pavedimo – tokio, kokį siūloma įgyvendinti Projektu – Vyriausybei nėra nustatyta. Be kita ko, Vyriausybė, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 2 punktu, vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo, todėl Projekto preambulėje nurodytas aukščiau šiame tekste minėtas Vyriausybės 2015 m. birželio 26 d. nutarimas Nr. 667 taip pat nelaikytinas tinkamu Projekto priėmimo pagrindu (o ir jame nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nėra užsiminta apie jame įgyvendinamos lengvatos papildomą reguliavimą). Pagaliau Projekto preambulėje nurodyta aplinkybė „nepalankios gamybos sąlygos, susidariusios žemės ūkyje 2017 m. dėl ekstremalaus kritulių kiekio“ nevertintina kaip teisiškai pagrįsta ir apibrėžta, kad būtų laikoma tinkamu Projekto tvirtinimo pagrindu. Apibendrinus šią informaciją, darytina išvada, kad Projektas neturi teisinio pagrindo, kuris būtų tinkamas ir pakankamas Vyriausybei priimti Projektą. Šiame kontekste paminėtina ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencija. 2015 m. vasario 24 d. nutarime buvo konstatuota, kad „Vyriausybės pareiga

priimti poįstatyminius aktus, būtinus įstatymams įgyvendinti, kyla iš Konstitucijos, o esant įstatymų leidėjo pavedimui – ir iš įstatymų (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2001 m. spalio 30 d., 2006 m. gegužės 31 d., 2011 m. birželio 9 d. nutarimai). Svarbu, kad poįstatyminius teisės aktus Vyriausybė priimtų neviršydamą savo įgaliojimų ir kad šie teisės aktai neprieštarautų Konstitucijai ir įstatymams (Konstitucinio Teismo 2001 m. gruodžio 18 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2012 m. spalio 24 d. nutarimai); jeigu Vyriausybės nutarimuose nustatytas teisinis reguliavimas konkuruotų su nustatytuoju įstatymuose arba nebūtų grindžiamas įstatymais, būtų pažeisti konstitucinis teisinės valstybės principas ir Konstitucijos 94 straipsnio 2 punktas, pagal kurį Vyriausybė *inter alia* vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d. nutarimai)“.

2. Nėra apibrėžtas Projekto 1 punkto taikymo laikotarpis ir (ar) subjektų, kuriems siekiama suteikti teisę įsigyti papildomus gazolių kiekius lengvatiniu akcizų tarifu, ratas, nors iš lydimosios Projekto medžiagos darytina išvada, kad tai vienkartinio taikymo nuostata, skirta specifiniam subjektų ratui. Jeigu teisę į papildomus gazolių kiekius norima sieti su tam tikromis sąlygomis, tai turi būti aiškiai nustatyta ir numatytas mechanizmas, kaip bus tikrinamas atitikimas toms sąlygoms (pavyzdžiui, ar avansu įsigyti gazoliai buvo skirti nuimti derlių apsunkintomis sąlygomis). Atitinkamai tikslintinas vertinamas punktas.

3. Manytume, jog Projekto 1 punkte aiškiai apibrėžus siūlomų nustatyti papildomų gazolių kiekių taikymo atvejus, aplinkybę, jog kurie nors žemės ūkio veiklos subjektai 2017-2018 ūkiniais metais buvo pasinaudoję galimybe avansu panaudoti iki 15 procentų jiems numatyto 2018-2019 ūkiniais metais gazolių kiekio, neturėtų tapti priežastimi netaikyti galiojančiais teisės aktais nustatytos tvarkos dėl jiems leistino įsigyti gazolių kiekio (įvertinus ir papildomai suteikiamus kiekius) mažinimo atitinkamais ūkiniais metais, todėl Projekto 2 punktas būtų vertintinas kaip perteklinis ir jo siūlytina atsisakyti. Kita vertus, vertinant Projekto lydimajame medžiagoje pateiktą informaciją, kad „subjektams, kurie dėl padidėjusių gazolių sąnaudų nuimant derlių apsunkintomis sąlygomis pasinaudojo galimybe įsigyti 15 proc. gazolių 2017–2018 ūkiniais metais, avansu iš 2018–2019 ūkinių metų kiekio, <...> gazolių kiekio 2018–2019 m. siūloma nemažinti, tačiau *ne visu avansu įsigytu kiekiu, bet pagal nutarime patvirtintas papildomas gazolio kiekio normas*“, svarstytina, ar Projekto 2 punktu nebūtų sukuriama nevienoda teisinė padėtis subjektams, priklausomai vien nuo to, ar jie buvo įsigiję gazolių avansu. Remiantis Taisyklių 5 punktu, žemės ūkio veiklos subjektai gali (t. y. nustatoma teisė, kuria neprivalu pasinaudoti) papildomai įsigyti iki 15 procentų einamaisiais ūkiniais metais priklausančio gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio produktų gamybai, kiekio (atitinkamai mažinamas ateinančiais ūkiniais metais įsigyjamas minėtų gazolių kiekis). Pastebėtina, kad galiojantis reguliavimas jokių sąlygų, kurioms esant minėta galimybė būtų galima pasinaudoti, nenustato. Jeigu Projekto 2 punktu siekiama numatyti šios taisyklės išimtį, t. y. nustatyti, kad žemės ūkio veiklos subjektams, 2017–2018 ūkiniais metais, Taisyklių 5 punkte nustatyta tvarka įsigijusiems gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio produktų gamybai, 2018–2019 ūkiniais metais leistinas įsigyti gazolio kiekis nemažinamas šio nutarimo 1 punktu patvirtintame sąraše nurodytais papildomais gazolių kiekiais, o minėta teise nepasinaudojusiems subjektams jokie papildomi kiekiai neskiriami, siūlomas teisinis reguliavimas kelia abejonių lygiateisiškumo principo požiūriu. Maža to, minėta taisyklė būtų taikoma jau pasibaigusiems santykiams (remiantis Taisyklių 2 punktu, ūkiniais metais vadinamas laikotarpis nuo einamųjų metų liepos 1 d. iki kitų

metų birželio 30 dienos), siejant jos taikymą ne su objektyviomis, iš anksto apibrėžtu ir visiems subjektams žinomu laikotarpiu egzistuojančiomis sąlygomis, o su atsitiktine aplinkybe. Pavyzdžiui, galbūt asmenys, jei būtų žinoję Projekto 2 punkte teikiamą siūlymą, būtų 2017-2018 ūkiniais metais pasinaudoję Taisyklių 5 punktu. Režiumuojant, nėra pakankamai aiškus ir apibrėžtas Taisyklių 5 punkto ir Projekto 2 punkto nuostatų santykis.

4. Nėra pakankamai atskleistas Projekto 1 (žr. kartu su 2) ir 3 punktų nuostatų santykis: ar jie taikytini kartu (t. y. būtų galimybė pasinaudoti abiem lengvatomis), ar jie taikytini atskirai, kodėl Projekto 3 punkte išskiriama tik viena sritis – 2017 metais pasėtų ir žuvusių žieminių pasėlių (kviečių, miežių, kvietrugių, rugių ir rapsų) plotų apdirbimas. Be to, ar nebūtų tikslinga iš karto įvertinti papildomo gazolių poreikio toms žemės ūkio produkcijos rūšims, kurios įvardytos Projekto 1 punktu tvirtinamame sąraše, pavyzdžiui, rapsams, ir jau pačiame sąraše (lentelėje) numatyti papildomus gazolių kiekius. Siūlytina šiais aspektais įvertinti siūlomas nuostatas ir jas pagrįsti bei patikslinti.

Teisingumo viceministrė

Irma Gudžiūnaitė